

Renovatie RWZI, Loenhout

Programma van Maatregelen

Auteurs:

J. Lemahieu & P.L.M. Hazen

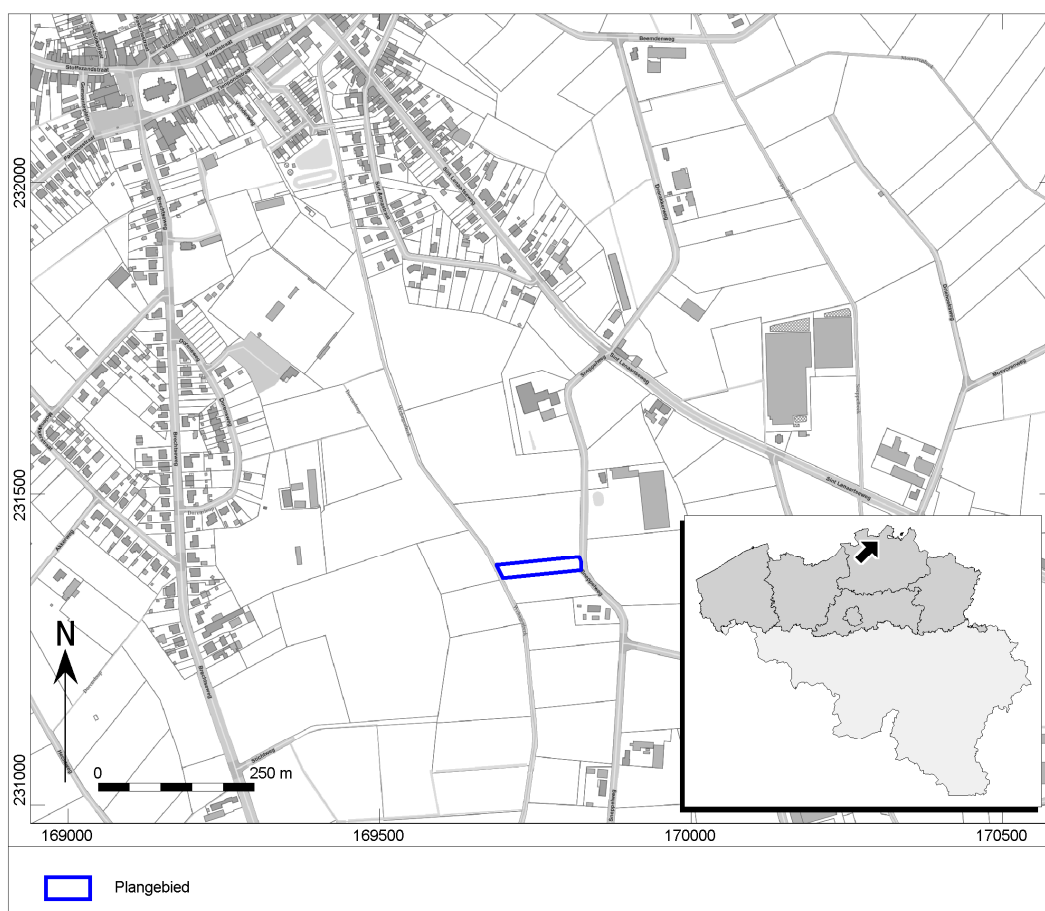
Autorisatie:

B. Van der Veken (OE/ERK/Archeoloog/2016/00147)

1 Inleiding

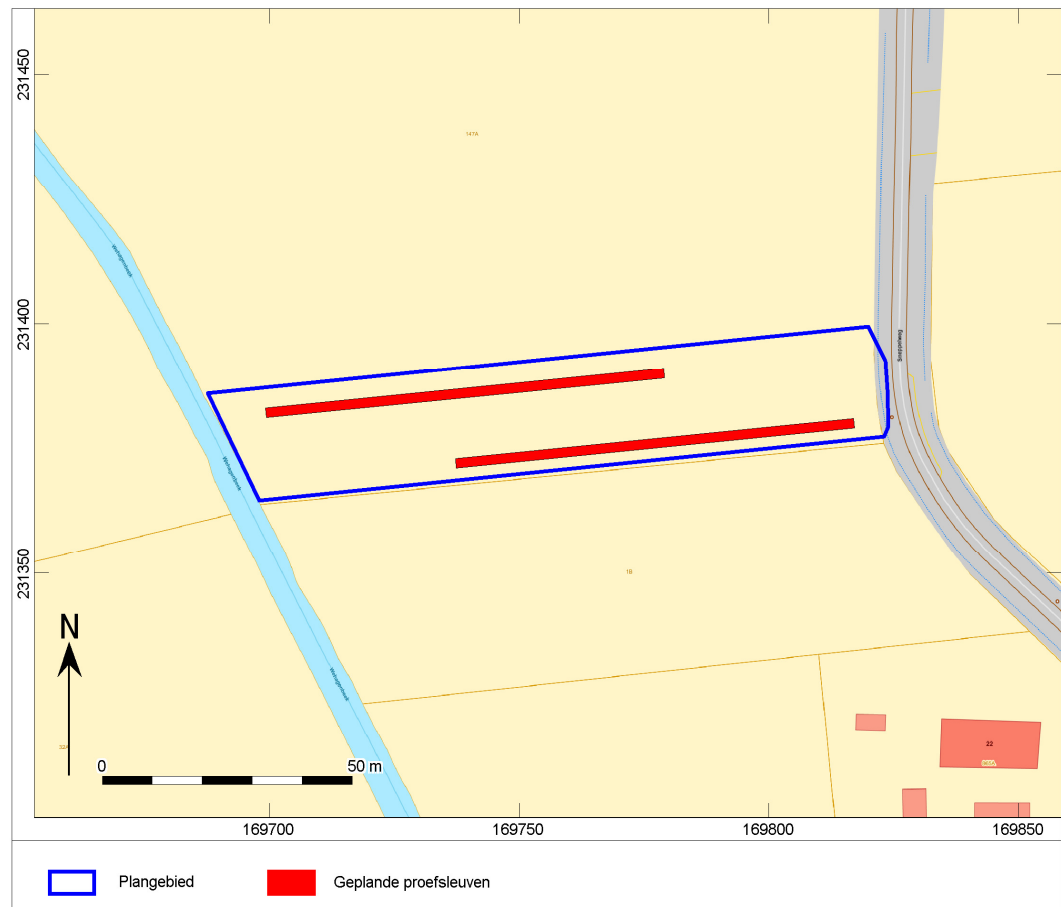
In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in juni en juli 2021 een nota opgesteld naar de archeologische waarde van een zone aan de Snepelweg te Loenhout, gemeente Wuustwezel (afb. 1). De geplande werken in dit gebied omvatten het realiseren van een terrein voor grondverbetering, en dit in relatie tot de renovatie van de rioolwaterzuiveringsinstallatie. De nota bestaat uit een proefsleuvenonderzoek (prospectie met ingreep in de bodem).

De nota volgt op een reeds bekrachtigde archeologienota, uitgevoerd door ABO Consultancy in januari 2020.¹ Het originele plangebied is groter. Het proefsleuvenonderzoek richtte zich op het terrein dat ingericht zal worden als terrein voor grondverbetering, en is gelegen ten oosten van de Snepelweg in Loenhout.

Afb. 1. Het plangebied en omgeving op de Basiskaart Vlaanderen (GRB). (Bron: Agentschap Informatie Vlaanderen)

¹ ID13621.

Afb. 2. Overzicht met de geplande proefsleuven op de Basiskaart Vlaanderen (GRB). (Bron: Agentschap Informatie Vlaanderen)

In totaal moest er voor het onderzoeksgebied een oppervlakte van 309 m² onderzocht worden door middel van proefsleuven. Op basis van het bureauonderzoek werd gesteld dat er een verwachting is voor vondstensites vanaf de steentijd en sporensites vanaf het Neolithicum.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het onderzoek

Het onderzoek werd uitgevoerd in uitgesteld traject. Dit wil zeggen dat er voor elke onderzoeksstap een apart rapport is opgesteld. Hieronder worden de verschillende onderzoeken kort toegelicht.

2.1.1 Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek stelt dat er voor het plangebied een kans bestaat op het aantreffen van resten vanaf de steentijd. Op historisch kaartmateriaal is geen bewoning waar te nemen binnen het onderzoeksgebied aan de Snepelweg, wat zou betekenen dat er geen nederzettingssporen vanaf de 18de eeuw verwacht worden. Vondstmeldingen en sites in de buurt van het plangebied tonen een aanwezigheid uit verschillende periodes, zoals de metaaltijden en de Nieuwste Tijd.

2.1.2 Landschappelijk bodemonderzoek

De landschappelijke boringen toonden aan dat de bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied goed overeenkomt met de gekende situatie op basis van de Bodemkaart. Gezien er in het oostelijk gedeelte van het onderzoeksgebied een intacte bodem in de vorm van een A-B-C sequentie werd aangetroffen, werd er geadviseerd een verkennend archeologisch booronderzoek uit te voeren in het oostelijke gedeelte van het onderzoeksgebied.

2.1.3 Verkennend archeologisch booronderzoek

Het verkennend archeologisch booronderzoek aan de Snepelweg omvatte in totaal 13 boringen, in geen van deze boringen werden artefacten aangetroffen die zouden wijzen op een vondstsite uit de steentijd. Er werd dus geen reden gevonden om over te gaan tot een waarderend archeologisch booronderzoek, en bijgevolg kon overgegaan worden tot de laatste stap in het vooronderzoek, namelijk het proefsleuvenonderzoek.

2.1.4 Proefsleuvenonderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn de archeologisch relevante afzettingen onderzocht op sporen en vondsten. Er werd vondstmateriaal aangetroffen in één van de grondsporen. Wat betreft sporen werden greppels, paalkuilen, een kuil en een waterput geregistreerd, naast recente antropogene verstoringen.

De greppels zijn waarschijnlijk grotendeels te relateren aan de perceelsindeling, daterend uit de 18e en 19e eeuw. Aangezien spoor 2 de greppel met spoor 3 oversnijdt is er sprake van een fasering. Omdat spoor 2 deels dezelfde loop kent als spoor 3, zal laatstgenoemd spoor vermoedelijk niet veel ouder zijn. De greppels die te relateren zijn aan de perceelsindeling, zoals zichtbaar op de Atlas der Buurtwegen, vormen mogelijk een derde fase. Er is echter geen vondstmateriaal aangetroffen dat deze fasering kan bevestigen. De greppels zijn allen aangetroffen in de zone met een A-C profiel, zodat er eveneens geen datering kan worden afgeleid uit de stratigrafie.

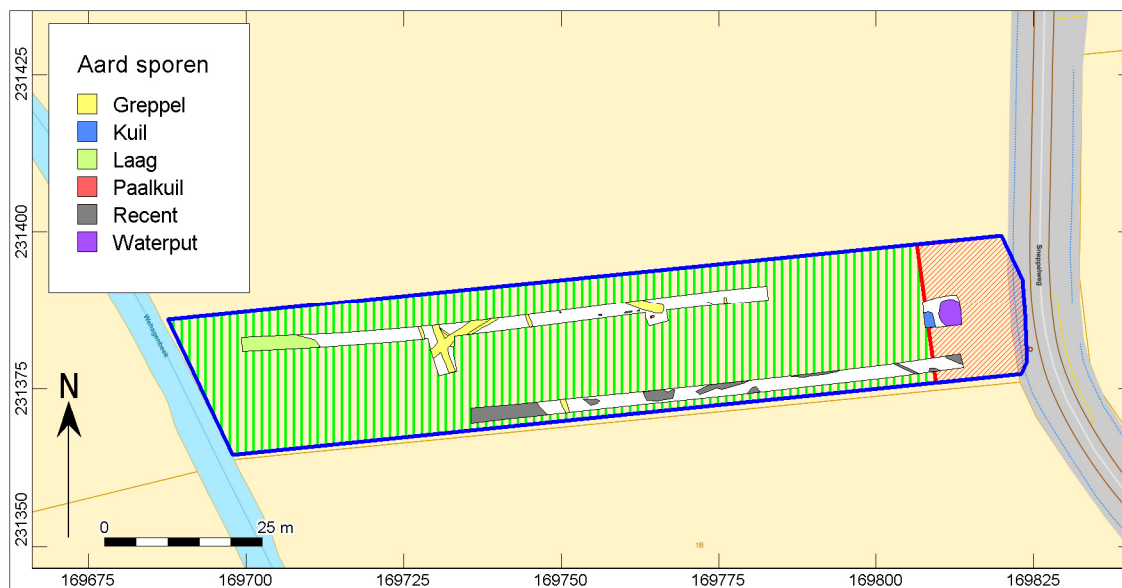
De waterput is op basis van de gelijkaarde opvulling en brokjes baksteen vermoedelijk in dezelfde periode te dateren als de overige sporen op het terrein. Zowel tijdens het proefsleuvenonderzoek als bij de bestudering van historisch kaartmateriaal zijn geen indicaties gevonden voor een erf binnen het onderzoeksgebied, al valt de aanwezigheid niet volledig uit te sluiten. Mogelijk werd de put gebruikt als watervoorziening voor het vee.

2.2 Impactbepaling

2.3 Bepaling van maatregelen

Om deze redenen adviseert het Vlaams Erfgoed Centrum BV het westelijk deel van het onderzoeksgebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling (afb. 4). In het uiterste oosten van het terrein ligt een behoudenswaardige waterput. De aanwezigheid van een nederzetting valt niet volledig uit te sluiten. De waterput en de eventueel aanwezige nederzettingsresten kunnen in situ behouden blijven. Hiervoor is een programma van maatregelen opgesteld.

5

Afb. 4. Overzicht van de behoudenswaardige zone (in rood) en vrij te geven zone (in groen) op basis van het proefsleuvenonderzoek.

3 Programma van maatregelen voor een behoud *in situ*

3.1 Administratieve gegevens

Uitgevoerde fasen binnen nota:	Landschappelijk bodemonderzoek, Verkennend archeologisch booronderzoek, proefsleuven
Aanleiding:	Aanleg zone voor grondverbetering
Locatie:	Sneppeelweg
Plaats:	Wuustwezel
Gemeente:	Loenhout
Provincie:	Antwerpen
Kadastrale gegevens:	Wuustwezel, Afdeling 3, Sectie E, percelen 118M
Diepte bodemverstoring	80 cm -mv
Oppervlakte plangebied	Ca. 3.100 m ²
Aanleiding:	Rioleringswerken
Erkend archeoloog	B. weekers-Hendrikx (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)
Maatschappelijke zetel	Vlaams erfgoed Centrum Liesdonk 5 2440 Geel

3.2 Resultaten van het vooronderzoek

Reeds uitgevoerde onderzoeksfases:	Projectcodes:
Bureauonderzoek	ID 13621
Landschappelijk booronderzoek	2020E244
Verkennd booronderzoek	2020H189
Proefsleuvenonderzoek	2021F44

Zie voor de resultaten van de verschillende vooronderzoeken hoofdstuk 2.1.

3.3 Afbakening van de locatie behoud *in situ*

De locatie waarop behoud *in situ* noodzakelijk is, betreft het oostelijk deel van het terrein voor grondverbetering (afb. 4). De zone heeft een totaal oppervlak van ca. 333 m² en strekt zich vanaf de Sneppeelweg ongeveer 15 m richting het westen uit. Het proefsleuvenonderzoek heeft aangetoond dat er in deze zone een waterput uit de Nieuwe tijd aanwezig is, direct onder de teelaarde. Door de aanpassing van de geplande werken zal de waterput *in situ* behouden kunnen blijven, evenals eventueel aanwezige nederzettingsresten in deze zone.

3.4 Strategie tot behoud *in situ*

In overleg met S. Debruyne van het Agentschap Onroerend Erfgoed werd bepaald dat de vindplaats binnen een terrein voor grondverbetering adequaat *in situ* behouden kan blijven, indien dit deel van het terrein niet afgegraven zou worden. Daarnaast dient ter hoogte van de vindplaats zal met rijplaten gewerkt worden om compactie en verstoring tegen te gaan.

Door de teelaarde niet af te graven en het gebruik van rijplaten zal omwoeling van de ondergrond voorkomen worden. Mogelijk zal zeer beperkte compactie optreden in de top van de ondergrond, maar er zal achteraf niet gediepploegd worden ter herstel van de bodemgesteldheid. De kans op aantasting van het kennispotentieel door dergelijke beperkte compactie wordt nihil geacht.

3.5 Technische vereisten uitvoering

Voorafgaand aan de inrichting van het terrein zal de vindplaats worden uitgezet en afgebakend door een erkend landmeter. Deze zone wordt niet afgegraven, en voorzien van rijplaten.

Voor het herstel van het terrein zal de grond ter plaatse van de vindplaats niet gediepploegd worden.

3.6 Fasering van de werken

Het grondverbeteringsterrein zal in één keer worden aangelegd en zodoende is van een fasering geen sprake.

3.7 Competenties van de uitvoerders

Voor de start van de werken voor de ophoging dient een erkend landmeter aangesteld te worden om de begrenzingen van de te behouden vindplaatsen uit te zetten.

3.8 Risicofactoren

Wanneer bovenstaande methoden en competenties worden gebruikt en ingezet, dan zijn de risico's voor een behoud *in situ* tot een minimum beperkt.

Bibliografie

- Holstein, C., 2020 (1):** Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van het RWZI te Loenhout (Antwerpen). Archeologienota Verslag van Resultaten, ABO Archeologische Rapporten 1051, Aartselaar.
- Holstein, C., 2020 (2):** Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van het RWZI te Loenhout (Antwerpen). Archeologienota Programma van Maatregelen, ABO Archeologische Rapporten 1051, Aartselaar.
- Holstein, C., 2020 (3):** Landschappelijke boringen aan de Sneppelweg te Loenhout (prov. Antwerpen). Rapportage landschappelijk booronderzoek, ABO Archeologische Rapporten 1242, Aartselaar.
- Paumen, D., 2020:** Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van de Sneppelweg te Loenhout (provincie Antwerpen). Tussentijds rapport Verkennend archeologisch booronderzoek, ABO Archeologische Rapporten 1395, Hasselt.